

Examen VMBO-BB

2019

tijdvak 1
dinsdag 14 mei
13.30 - 15.00 uur

economie CSE BB

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

Dit examen bestaat uit 34 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 42 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens voorbeeld 2 of 3.

(1) A
 ⓑ
 C
 D

(2) A
 ⓧ
 Ⓒ
 D

(3) B A
 ⓧ
 ⓧ
 D

De actiecamera van Nora

1p 1 Nora wil een actiecamera kopen. Met de actiecamera wil zij op vakantie filmpjes en foto's maken. Nora weet dat zij niet genoeg geld op haar bankrekening heeft om de actiecamera direct te kunnen kopen. Zij wil het bedrag dat zij tekortkomt in de komende maanden sparen.

Wat is het spaarmotief van Nora?

- A sparen uit voorzorg
- B sparen voor een doel
- C sparen voor renteopbrengst

1p 2 Nora wil weten hoeveel geld zij per maand moet sparen om de actiecamera te kunnen kopen. Nora heeft de volgende gegevens:

- winkelprijs actiecamera: € 395
 - saldo op haar bankrekening: € 156,80
 - aantal maanden dat zij nog kan sparen: 6 maanden
- Bereken hoeveel euro Nora per maand nog moet sparen om de actiecamera te kunnen kopen. Schrijf je berekening op en rond af op twee decimalen.

.....

.....

1p 3 Nora vindt een actiecamera een noodzakelijk goed. Haar moeder zegt: "Nee hoor! Een actiecamera is duidelijk een voorbeeld van een luxegoed."
→ Geef een argument voor de uitspraak van de moeder van Nora.

.....

.....

- 1p 4 Nora heeft al twee maanden gespaard voor de actiecamera. Zij ziet nu deze aanbieding.

AANBIEDING actiecamera

van € 395

voor € 315

Bereken hoeveel procent de actiecamera tijdens de aanbieding goedkoper is. Rond je antwoord af op één decimaal.

- A 0,2%
- B 20,3%
- C 25,4%
- D 79,7%

- 1p 5 Een vriend van Nora zegt: “Ik zou gebruikmaken van de aanbieding en het bedrag dat je tekortkomt zou ik lenen.”
→ Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te noteren. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Een ... (1) ... (nadeel / voordeel) van geld lenen is dat Nora de actiecamera meteen kan kopen. Een ... (2) ... (nadeel / voordeel) van geld lenen is dat zij rente moet betalen over het geleende bedrag.

(1)

(2)

- 2p **6** Nora besluit om het bedrag te lenen dat zij tekortkomt. De hoogte van het rentebedrag is afhankelijk van een aantal factoren.
→ Geef van de volgende factoren aan of ze wel of niet van invloed zijn op de totaal te betalen rente. Zet telkens een kruisje in de juiste kolom.

factoren	wel	niet
de hoogte van het geleende bedrag		
de leeftijd van de lener		
de looptijd van de lening		

Vroeger waren er in grote steden V&D-warenhuizen. Tijdens de economische crisis gaven consumenten ook bij V&D steeds minder geld uit, waardoor werkloosheid ontstond.

- 1p 7 Welke vorm van werkloosheid ontstond doordat consumenten minder geld uitgaven bij V&D tijdens de economische crisis?
- A conjuncturele werkloosheid
 - B frictiewerkloosheid
 - C structurele werkloosheid
- 1p 8 Een relatief hoge werkloosheid onder winkelmedewerkers kan weer leiden tot nieuwe werkloosheid. Dit komt door de volgende verschijnselen:
- 1 minder bestedingen
 - 2 minder inkomen
 - 3 minder werk
- Welke volgorde van de verschijnselen is juist, zodat een economisch logische redenering ontstaat?
- A werkloosheid → 1 → 3 → 2 → werkloosheid
 - B werkloosheid → 2 → 1 → 3 → werkloosheid
 - C werkloosheid → 3 → 2 → 1 → werkloosheid
- 2p 9 V&D ging uiteindelijk failliet en is daarna gesloten. Na sluiting van de warenhuizen hebben veel werknemers van V&D zich ingeschreven bij het UWV.
- Geef van de volgende beweringen over het UWV aan of ze juist of onjuist zijn. Zet telkens een kruisje in de juiste kolom.

beweringen	juist	onjuist
Een werkloze die niet meer wil werken, moet zich inschrijven bij het UWV.		
Een werkloze die ingeschreven staat bij het UWV hoort bij de geregistreeerde werklozen.		
Een taak van het UWV is sollicitatiebrieven schrijven voor werklozen.		

- 1p 10 Door sluiting van V&D verloren 10.000 werknemers hun baan. Van hen hadden 1.200 werknemers meteen een nieuwe baan zonder inschrijving bij het UWV. Van de overige werknemers hebben zich er 3.000 niet ingeschreven bij het UWV.
Bereken hoeveel procent van de ontslagen werknemers van V&D zich na sluiting heeft ingeschreven bij het UWV.
- A 12%
 - B 42%
 - C 58%
 - D 88%

- 1p 11 Na verloop van tijd openden er andere winkels op een locatie waar eerst een V&D was gevestigd. Die nieuwe winkels leverden in totaal 2.500 arbeidsplaatsen op.
→ Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te noteren. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Door de opening van de nieuwe winkels stijgt in elk geval ...(1)... (het aanbod van / de vraag naar) arbeid. Hierdoor kan het ...(2)... (overschot / tekort) op de arbeidsmarkt kleiner worden.

(1)

(2)

- 1p 12 Door de opening van nieuwe winkels kregen veel werkzoekenden weer een betaalde baan. Voor sommige mensen is het ontvangen van loon niet de enige reden om te werken.
→ Noem behalve loon een andere reden voor mensen om te werken.

.....
.....

Ruben wil naar Niger

Ruben volgt een mbo-opleiding tot onderwijsassistent. Hij wil na zijn opleiding Engelse les geven aan kinderen in Niger, een land in het werelddeel Afrika.

- 2p 13 Ruben heeft gehoord dat Niger een ontwikkelingsland is.
→ Geef van de volgende kenmerken aan of ze wel of niet horen bij een ontwikkelingsland. Zet telkens een kruisje in de juiste kolom.

kenmerken	wel	niet
een hoge werkloosheid		
een hoge levensverwachting		
een snelle bevolkingsgroei		

- 1p 14 Ruben leest op internet dat Niger een van de minst ontwikkelde landen ter wereld is. Hierdoor heeft Niger een slechte infrastructuur.
→ Noem twee voorbeelden van infrastructuur.

(1).....

(2).....

1p 15 Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te noteren. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Rijke landen kunnen ontwikkelingslanden helpen door invoerrechten te ...(1)... (verhogen / verlagen). Hierdoor kunnen ontwikkelingslanden meer ...(2)... (exporteren / importeren) en zo meer verdienen.

(1)

(2)

1p 16 Niger heeft 20.000.000 inwoners. Van hen kan 81% niet lezen en schrijven. Dit is het hoogste percentage van alle landen in de wereld.
→ Bereken hoeveel inwoners van Niger niet kunnen lezen en schrijven.
Schrijf je berekening op.

.....

.....

1p 17 Betere scholing kan in een ontwikkelingsland leiden tot meer werkgelegenheid.
Hieronder staan vijf verschijnselen.
→ Zet deze verschijnselen in de juiste volgorde, zodat een economisch logische redenering ontstaat. Nummer 1 en 5 staan al op de juiste plaats.

- 1 betere scholing
- 2 meer inkomen
- 3 meer bestedingen
- 4 minder analfabetisme
- 5 meer werkgelegenheid

1 → ... → ... → ... → 5

1p 18 Ruben meldt zich bij een hulporganisatie om als vrijwilliger Engelse les te geven aan kinderen. De hulporganisatie biedt de Engelse lessen gratis aan. Ruben hoopt zo de kinderen een betere toekomst te kunnen bieden. Wat biedt de hulporganisatie via Ruben?

- A een vorm van gebonden hulp
- B een vorm van noodhulp
- C een vorm van ontwikkelingssamenwerking

Snorscooters

Amin heeft zijn vmbo-diploma gehaald. Hij mag van zijn ouders een snorscooter kopen, maar hij wil eerst informatie verzamelen.

Hij bekijkt hiervoor:

- een vergelijkend warenonderzoek over snorscooters en
- een folder van een winkel die snorscooters verkoopt.

- 1p 19 → Noem een voordeel om voor de aankoop van een snorscooter je te baseren op informatie uit een vergelijkend warenonderzoek.

.....

.....

- 2p 20 Amin wil de snorscooter gebruiken als vervoer naar zijn vervolgopleiding. Hij beschikt over de volgende gegevens:
- De opleiding is 12 kilometer van zijn huis.
 - Drie dagen per week gaat hij naar de opleiding.
 - De benzineprijs is € 1,45 per liter.
 - Op één liter benzine rijdt de snorscooter 30 kilometer.
- Bereken de benzinekosten per schoolweek voor Amin om met de snorscooter naar zijn opleiding te gaan en terug naar huis. Schrijf je berekening op en rond af op twee decimalen.

.....

.....

1p 21 Amin bekijkt het vergelijkend warenonderzoek.

merk	consumentenprijs	gewicht	tankinhoud	topsnelheid	acceleratie 1)	bediening	comfort	remmen	eindoordeel
	€	kg	liter	km/uur	sec.	testoordeel 2)			
ABC	1.249	89	4,5	27	3,6	★★★★	★★	★★	★★★
CTB	1.249	91	5,0	34	3,2	★★	★★	★	★★
Kibo	2.499	110	6,7	26	4,2	★★★★	★★★★	★★★★	★★
Flux	2.799	110	8,5	27	7,0	★★★	★★★★	★★★	★★★
Piano	1.499	83	7,3	27	5,1	★★★★	★★★	★	★★★
Miami	2.199	116	7,5	29	3,7	★★★★	★★★★	★★★	★★★★
Turbo	1.099	87	4,5	24	4,2	★★★	★★	★★★★	★★★

1) aantal seconden optrekken tot topsnelheid; minder seconden is sneller

2) aantal sterren; meer sterren is beter testoordeel

→ Welke snorscooter heeft het beste eindoordeel? Gebruik het vergelijkend warenonderzoek.

.....

1p 22 Khalid is de buurjongen van Amin. Khalid wil ook een snorscooter kopen en heeft maximaal € 1.400 te besteden. Verder vindt hij het belangrijk dat de snorscooter snel optrekt. De tankinhoud moet minimaal vijf liter zijn. Welke snorscooter voldoet het best aan de eisen van Khalid? Gebruik het vergelijkend warenonderzoek.

- A ABC
- B CTB
- C Piano
- D Turbo

1p 23 Amin kiest uiteindelijk voor de snorscooter van Flux, terwijl die niet als beste uit de test komt en ook nog eens de duurste is. Hij beslist dus om geen rekening meer te houden met de gegevens uit het vergelijkend warenonderzoek.

→ Noem voor Amin een argument om geen rekening meer te houden met de gegevens uit het vergelijkend warenonderzoek.

.....

.....

- 1p **24** Khalid adviseert om bij de snorscooter ook een kettingslot met een keurmerk aan te schaffen.
- Waarom zijn sommige producten voorzien van een keurmerk?
- A** De consument kan dan invloed uitoefenen op de prijzen van bepaalde producten.
 - B** De consument moet het product voor het gebruik laten keuren.
 - C** De fabrikant geeft hiermee aan dat het product aan bepaalde eisen voldoet.
 - D** De winkelier stelt zich dan aansprakelijk voor schade aan het product.

Mevrouw Barack

De examenklas van mevrouw Barack maakt een opdracht over het berekenen van:

- bedrijfskosten
- afzet en omzet
- winst en verlies
- btw.

- 2p 25 Mevrouw Barack vertelt dat elk winkelbedrijf te maken heeft met bedrijfskosten.
→ Geef van de volgende voorbeelden aan of ze wel of niet horen bij de bedrijfskosten van een winkelbedrijf. Zet telkens een kruisje in de juiste kolom.

voorbeelden	wel	niet
huisvestingskosten		
inkoopwaarde van de omzet		
lonen		

- 2p 26 Mevrouw Barack schrijft een aantal zinnen over een winkelbedrijf op het bord.
→ Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te noteren. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

De verkoop in eenheden vermenigvuldigd met de verkoopprijs ...(1)... (exclusief / inclusief) btw is de ...(2)... (afzet / omzet).
De nettowinst ontstaat door de ...(3)... (brutowinst / omzet) te verminderen met alle bedrijfskosten.

(1)

(2)

(3)

- 1p 27 Nu komt mevrouw Barack met een rekenopgave over een winkelbedrijf. De volgende informatie is bekend:

omschrijving	bedrag
bedrijfskosten	€ 2.250
inkoopwaarde van de omzet	€ 41.500
omzet	€ 45.000

Bereken de brutowinst.

- A € 1.250
B € 3.500
C € 40.000
D € 42.750
- 1p 28 Een leerling vraagt: "Wat betekent de afkorting btw ook alweer?" Welk antwoord is juist?
A belasting toegenomen waarde
B belasting toegepaste winstmarge
C belasting toegevoegde waarde
D belasting toegevoegde winstmarge
- 1p 29 De rekenopgave over de bedrijfskosten van het winkelbedrijf gaat verder. Het bedrijf heeft een schilder ingehuurd. De rekening van het schilderwerk bedroeg € 1.815 inclusief 21% btw.
→ Bereken hoeveel euro het schilderwerk kostte exclusief btw. Schrijf je berekening op.

.....
.....

Fietsenfabriek Bicyclette

Fietsenfabriek Bicyclette is een Nederlandse fabrikant van fietsen.
Het bedrijf levert zijn fietsen aan klanten in binnen- en buitenland.

- 2p 30 Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te noteren. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Een fiets die fietsenfabriek Bicyclette aan een klant in Spanje levert, hoort bij de ... (1) ... (export / import) van Nederland en hierbij wordt ... (2) ... (niet / wel) een wisselkoers gehanteerd. De Spaanse klant betaalt bij aflevering ... (3) ... (geen / wel) invoerrechten.

(1)

(2)

(3)

- 1p 31 Afgelopen periode heeft fietsenfabriek Bicyclette 800.000 fietsen geleverd aan het buitenland. De omzet van deze geleverde fietsen bedroeg € 780 miljoen.

→ Bereken de gemiddelde verkoopprijs exclusief btw van deze geleverde fietsen. Schrijf je berekening op.

.....

.....

2p **32** Fietsenfabriek Bicyclette heeft bij de verkoop van haar fietsen in Nederland concurrentie van buitenlandse fietsenfabrieken, vooral uit Duitsland en Taiwan.
→ Noem twee redenen waarom een Nederlandse consument een fiets koopt van een buitenlandse fietsenfabriek en niet van fietsenfabriek Bicyclette.

1)

2)

1p **33** De eigenaar van fietsenfabriek Bicyclette zegt: "Tegen de concurrentie in Nederland van fietsenfabrieken uit Duitsland valt niets te doen. Dit komt door afspraken binnen de Europese Unie (EU)."
→ Noem een EU-afpraak die concurrentie van Duitse fietsenfabrieken in Nederland toestaat.

.....

.....

1p **34** De Europese Unie (EU) ziet dat er veel fietsen vanuit Taiwan naar Europa komen. Hierdoor komt de werkgelegenheid bij Europese fietsenfabrieken in gevaar. De EU stelt de volgende maatregelen voor om de invoer van fietsen uit Taiwan te verminderen:
1 het verhogen van importheffingen
2 het verlagen van contingentering.
Welk van de voorgestelde maatregelen vermindert in de EU de invoer van fietsen uit Taiwan?
A alleen maatregel 1
B alleen maatregel 2
C zowel maatregel 1 als maatregel 2
D geen van de maatregelen